

דברי הסבר בנושא תביעות קטנות

הקדמה

בית המשפט לתביעות קטנות נועד להקל על האזרח ולאפשר בירור, בדרך פשוטה וקצרה של תביעות כספיות שהגיש יחיד) לא חברה ולא תאגיד), לגבי סכומים נמוכים יחסית, וכן של סכסוכים על רקע של צרכנות ומתן שירותים כשנושא הסכסוך הוא בשווי שאינו עולה על 31,900 ש"ח (מעודכן לתאריך 1/1/2011). סכום זה משתנה מעת לעת ע"פ עלויות המדד. המידע שלהלן מוגש כמידע כללי, אינו בא להחליף את הוראות החוק והתקנות ואינו בא במקום יעוץ משפטי. במקרה של אי התאמה עם הוראות החוק, הקובע הוא הנאמר בחוק.

היכן לתבוע

את התביעה יש להגיש במזכירות בית המשפט לתביעות קטנות. (ליד רוב בתי משפט השלום פועל גם בית משפט לתביעות קטנות). לתובע נוח בדרך כלל לתבוע קרוב למקום מגוריו, אך יש כללים הקובעים את מקום הגשת התביעה. יש כמה חלופות למקום הגשת התביעה:

- במקום מגוריו או במקום עיסוקו של הנתבע.
- במקום יצירת ההתחייבות, לדוגמה: המקום שבו נחתם החוזה.
- המקום שנועד לקיום ההתחייבות (גם אם לא קוימה).
- מקום המסירה של הנכס.
- מקום המעשה או המחדל שבגינו תובעים, לדוגמא: בתאונה שהתרחשה בעפולה והתובע גר בתל אביב אפשר לתבוע בעפולה, אך לא בתל אביב, אלא אם הנתבע גר גם הוא בתל אביב.

מי רשאי לתבוע

תביעה בבית משפט לתביעות קטנות רשאי להגיש יחיד. מכאן שחברה, תאגיד עיריה וכו', אינם רשאים לתבוע בתביעות קטנות. המונח "יחיד" כולל גם רבים. אין הגבלה על צירוף כמה תובעים יחד, כגון: בעל ואשתו, או דיירי בית, ובלבד שאינם תאגיד.

את מי אפשר לתבוע

יש להקפיד שהנתבע יהיה אישיות משפטית, כלומר אדם או תאגיד, כגון: חברה. כאשר המדובר בחברה, יש לציין את השם המדוייק כולל "בע"מ" בסוף השם. אין לתבוע שם מסחרי סתם שאינו חברה, כגון "וילונות פלוני", אלא יש לתבוע שמית את בעל העסק. מותר לתבוע כמה נתבעים יחד באותו העניין. אם צד מתגורר ביישוב בו יש שמות דומים רבים, רצוי להוסיף את שם האב, על מנת למנוע טעויות בזיהוי. יש להקפיד על ציון פרטים מלאים, לרבות טלפון נייד, כתובת מלאה, ובכלל זה המיקוד. אין לציין תא דואר ככתובת.

הגשת התביעה

כתב התביעה יוגש על פני טופס אותו ניתן לקבל במזכירות בית המשפט לתביעות קטנות, או באתר האינטרנט של הרשות השופטת (www.court.gov.il). כתב התביעה ינוסח בקיצור אך בבהירות, רצוי לפרט בתכלית הקיצור את הטענות והעובדות הרלוונטיות. יש לצרף העתקי המסמכים החשובים לטיעון (חוזה, צילומים, חוות דעת מומחה, קבלות וכו'). תביעות בנושא תאונות דרכים יש לצרף בנוסף לחוות דעת שמאי, גם את צילומי הרכב המקוריים וכן שרטוט המציג את מקום התאונה ומהלכה. במידה ונפתח בעקבות בתאונה תיק במשטרה, יש לפרט מה עלה בגורלו - אם נידון הענין בבית משפט לתעבורה, יש להמציא את כתב האישום ופסק הדין. רצוי להדפיס את כתב התביעה, אך ניתן להגישו גם בכתב יד, ובלבד שהוא קריא וברור.

את כתב התביעה ניתן לכתוב בעברית או בערבית בלבד.

בכתב התביעה יציין התובע את שמו המלא, מספר ת"ז, כתובת ומספר טלפון. כשמדובר בנתבע שאינו יחיד, יש לברר אם זו אישיות משפטית שניתן להגיש נגדה תביעה. כאשר מדובר בחברה או תאגיד, יש לציין שם מדויק, לרבות אם החברה היא "חברה בע"מ" ואת מספר ח.פ. שלה. את כתב התביעה, בצירוף המסמכים, יש להגיש למזכירות ב-2 עותקים מלאים, כולל הנספחים, באם הוא מוגש נגד נתבע אחד. עבור כל נתבע נוסף, יש לצרף עותק נוסף על כל נספחיו.

בעת הגשת התביעה יש לשלם אגרה של אחוז משווי התביעה, אך לא פחות מסכום מינימלי המתעדכן מעת לעת. האגרה תשולם במזומן, בכרטיס אשראי או בבולי הכנסה. המזכירות שולחת עותק מכתב התביעה לכל נתבע בצירוף "הזמנה לדין" שבה מוזמן הנתבע להגיש כתב הגנה תוך 15 יום מיום המצאת ההזמנה, ולהתייצב למשפט בבית המשפט ביום ובשעה הקבועים בהזמנה (כתב הגנה פטור מתשלום אגרה).

אם לא הגיש הנתבע כתב הגנה במועד, זכאי התובע לבקש פסק דין לפי כתב תביעה בלבד. במקרה של בקשה לפסק דין בהעדר הגנה על התובע להגיע למזכירות ולהגיש את בקשתו. אין לתבוע יותר מ-5 תביעות קטנות בשנה אחת.

תביעה שכנגד

תוגש במקום הגשת התביעה המקורית.

נתבע רשאי להגיש תביעה כנגד התובע על גבי טופס תביעה ולהוסיף בכותרת "תביעה שכנגד". כתב התביעה שכנגד, יוגש בשלושה עותקים מלאים + הנספחים. עותק "תביעה שכנגד" נוסף יוגש עבור כל נתבע שכנגד נוסף. תביעה שכזו כרוכה בתשלום אגרה. כתב הגנה לתביעה שכנגד – כתב הגנה לתביעה שכנגד יש להגיש תוך 7 ימים מיום ההמצאה.

הודעה לצד ג'

נתבע הטוען שצד שלישי צריך לשאת באחריות לתביעה שהוגשה נגדו, יכול להגיש הודעה לצד שלישי. אפשר להגיש הודעה זו, על גבי טופס תוך ציון בכותרת "הודעה צד ג'". הודעה זו כרוכה בתשלום אגרה. יש להגיש "הודעה לצד ג'" ב-4 עותקים, כולל כל המסמכים שבהודעה לפי הפירוט להלן: אחד לבית המשפט, אחד לתובע, אחד למגיש ההודעה ואחד לנתבע צד ג'. כמו כן, יש להגיש עותק מלא של כתב התביעה המקורי עבור צד ג' (שהוא צד "חדש" בתיק). עבור כל צד ג' נוסף יש להוסיף עותקים כמפורט לעיל.

כתב הגנה ל"הודעה לצד ג'":

צד ג' שקיבל תביעה מהנתבע יגיש כתב הגנה תוך 30 יום, בצירוף כל מסמך המחזק את טענותיו. במספר העותקים כמפורט לעיל.

כללים לקיום הדיון המשפטי

בעת הגשת כתב התביעה במזכירות ימסר לתובע מועד הדיון (לא תשלח לו הודעה נוספת). על המועד תשלח הזמנה רק לנתבע/ים.

אם חזרה התביעה עקב כתובת שגויה או מסיבה אחרת, ניתן לבקש בכתב מבית המשפט לבצע המצאת התביעה לנתבע ב"מסירה אישית" שתעשה על ידי התובע. יש להגיע בזמן לדיון.

על הצדדים להגיע ישירות לאולם הדיונים.

במקרה שהתובע לא קיבל בדואר כתב הגנה מהנתבע/ים, עליו לוודא במזכירות, 30 יום לפני מועד הדיון, שאכן נמסרה התביעה לנתבע/ים. אי מסירה עלולה לגרום לעיכוב במתן פסה"ד (במועד הדיון), ולדחיתו למועד אחר.

דחיית הדיון

במקרה שנבצר מאחד הצדדים להופיע במועד הדיון עליו להגיש בקשה לדחית מועד הדיון, לה תצורף תגובת הצד שכנגד. לאחר מכן עליו לברר את התשובה במזכירות לפני מועד הדיון. כל עוד לא החליט השופט על שינוי המועד, נשאר בעינו המועד הקבוע. במידה ונבצר ממבקש הדחיה לקבל תגובת הצד שכנגד יפרט מדוע נבצר הדבר ממנו.

אי התייצבות למשפט

אי התייצבות לדיון של צד שהוזמן כדין עלולה להביא לדחיית התביעה, במקרה שהתובע/ים הוזמנו ולא התייצבו, ולמתן פסק דין לטובת התובע/ים שהנתבע/ים הוזמנו ולא התייצבו לדיון.

צד שלא התייצב לדיון מסיבה מוצדקת, רשאי להגיש בקשה לביטול פסק דין, בצרוף תצהיר התומך בעובדות שבבסיס הבקשה, בשלושה עותקים לפחות.

עדים וראיות

כל צד רשאי להביא עדים ביום הדיון ללא תשלום (אין צורך ליידע את המזכירות על כך). אי התייצבותו של עד שלא הוזמן על יד בית משפט לא תשמש עילה לדחיית מועד הדיון.

צד המעוניין להזמין עד, רשאי לבקש את הזמנתו באמצעות בית משפט, לפחות 30 יום לפני מועד הדיון. יש להפקיד בקופת בית המשפט פיקדון עבור כל עד.

הסדר פשרה

אם הגיעו הצדדים להסדר פשרה לפני מועד הדיון, יגישו על כך, בהקדם האפשרי, הודעה משותפת בכתב. במידה ונשלחה ההודעה בפקס תשלח במקביל הודעה בדואר רשום. עם אישור ההסדר על

ידי השופט לא יצטרכו הצדדים להופיע ביום הדין. יש לוודא לפני מועד הדין שהסדר הפרשה אושר על ידי בית המשפט.

סדרי הבאת הראיות

הצגת ראיות פרושה הצגת עובדות בפני השופט. סדרי הבאת ראיות וטענות הצדדים יקבע על ידי בית המשפט בדרך שנראית לו.

בוררות וגישור

בוררות – הצדדים רשאים להסמיך את בית המשפט לדון בתביעה כבורר. במקרה כזה הדין יהא קצר ביותר.

גישור – הצדדים רשאים לנסות ולפתור את הסכסוך שביניהם בדרך של גישור, אם מבקשים הם לפתור בדרך מהירה באמצעות מגשר שליד בית המשפט. ניתן לפנות למגשר באמצעות מזכירות בית המשפט לתביעות קטנות.

פסק דין

בתום הדין בתביעה יתן בית המשפט את פסק הדין. אולם הוא רשאי לדחות את מועד מתן פסק הדין ופסק הדין ישלח לצדדים בדואר.

הוצאה לפועל

לאחר מתן פסק הדין סיים בית המשפט לתביעות קטנות את מלאכתו והמשך ההליכים מתבצעים בהוצאה לפועל. אם אין הצד החייב משלם את הסכום הנקוב בפסק הדין, רשאי הצד הזוכה לפנות ללשכת ההוצאה לפועל ולבקש את ביצועו של פסק הדין.

ערעור

על פסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות ניתן לערער לפני בית המשפט המחוזי, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית משפט המחוזי. בקשת רשות ערעור יש להגיש לבית המשפט המחוזי תוך 15 ימים מיום מתן פסק הדין. בעת ההגשה, יש לשלם אגרה.